

แนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนเอกชน
อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
Guidelines for Professional Teacher Development Using Digital Technology
in Private Schools in Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province

ณัฐฤกฤดา อินทะแสง
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
Nattakritta Intasaeng
Asian Scholars

Corresponding Author, Email: aimmy.kw@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนเอกชนอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และ 2. หาแนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล โดยดำเนินการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนเอกชนอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน ประกอบด้วยผู้บริหารและครูจากโรงเรียนเอกชน 50 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก โดยมีลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ จรรยาบรรณวิชาชีพ และความสามารถในการปฏิบัติการสอน

2. แนวทางการพัฒนาครูในยุคดิจิทัลควรเน้นการส่งเสริมระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน การออกแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ การพัฒนาเทคนิคการสอนแบบมีส่วนร่วม

* ได้รับบทความ: 1 พฤษภาคม 2568; แก้ไขบทความ: 8 มิถุนายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 2 ธันวาคม 2568

และการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในบริบทโลกยุคใหม่ ผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทาง
เชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการยกระดับคุณภาพครูเอกชนในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล; เทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษา; โรงเรียนเอกชน

Abstract

This research aimed to: 1. investigate the current state, desired state, and priority needs for professional teachers in the digital era in private schools in Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province; and 2. propose guidelines for developing professional teachers in the digital era. The research was conducted in two phases. Phase 1 employed a survey research design. The sample consisted of 269 administrators and teachers from 50 private schools in Mueang Khon Kaen District. The research instrument was a questionnaire on professional teachers in the digital era. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, mean, standard deviation, and the modified Priority Needs Index (PNI_{modified}). Phase 2 used a qualitative approach through in-depth interviews with five experts, utilizing a semi-structured interview form. Data were analyzed using content analysis.

The findings revealed that:

1. the current and desired states of professional teachers in the digital era were at a high level overall. The priority needs for development, ranked from highest to lowest, were holistic self-development, information technology competence, professional ethics, and instructional performance.

2. The guidelines for developing teachers in the digital era should emphasize mentoring systems and professional learning communities, experiential learning design, participatory teaching techniques, appropriate integration of digital technologies, and the incorporation of moral and ethical principles within the context of the modern society.

The findings can serve as policy implications and practical guidelines for enhancing the quality and professionalism of private school teachers to effectively adapt to changes in the digital era in a sustainable manner.

Keywords: Professional Teachers in the Digital Era; Digital Technology in Education; Private Schools

บทนำ

ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ยุคดิจิทัลได้เข้ามา มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและรูปแบบการทำงานในทุกภาคส่วน ทั้งในด้านการสื่อสาร การส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร และการบริหารจัดการองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือดิจิทัลได้ กลายเป็นสิ่งที่ไม่อาจละเลยสำหรับองค์กรที่ต้องการมีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก (McLoughlin, 2013) ในภาคการศึกษา การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนการสอนไม่เพียงแต่ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้เท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะคิด วิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนเอกชนในอำเภอเมืองขอนแก่น จึงเป็นภารกิจที่สอดคล้องกับแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนโยบายรัฐบาลในการยกระดับ คุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งในด้านการขาดแคลนบุคลากรที่มี ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่ต้องมี ความคล่องตัวและทันสมัย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องวางแผนและดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการจัดอบรมและเวิร์กช็อปที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ สถาบันการศึกษา และการมีระบบประเมินผลที่ชัดเจนเพื่อให้การพัฒนาครูเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการพัฒนาบุคลากรในทุกระดับ ทั้งด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ จรรยาบรรณวิชาชีพ และทักษะการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของยุคดิจิทัล จะช่วยให้โรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่นสามารถปรับตัวและพัฒนาคุณภาพการสอนให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน

ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาแนวทางดังกล่าวเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพราะการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัลต้องการการตอบสนองที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การสร้าง วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความเป็นมืออาชีพและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูจะเป็นรากฐานสำคัญ ที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางด้านการสอนและการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ โรงเรียนเอกชนที่สามารถ นำเทคโนโลยีเข้ามาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถสร้างความได้เปรียบ ในการแข่งขันในตลาดการศึกษา และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองในระดับ ที่สูงขึ้น

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนเอกชนเพื่อหาแนวทางการพัฒนาครูมืออาชีพโดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนเอกชนอำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาครูมืออาชีพโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียนเอกชน อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชน อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูจากโรงเรียนเอกชนจำนวน 50 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 269 คน

วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยสุ่มเลือกโรงเรียนเอกชนเป็นหน่วยกลุ่ม (Cluster) จากนั้นสุ่มเลือกผู้บริหารและครูภายในโรงเรียนจากบัญชีรายชื่อเป็นกรอบการสุ่ม กรณีบางโรงเรียนมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวแปรที่ศึกษา

ความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล (สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามแบบประเมินตนเอง มาตรฐานประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ 1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2. จรรยาบรรณวิชาชีพ 3. การพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน 4. ความสามารถในการปฏิบัติการสอน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 และตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคจากกลุ่มนำร่อง 30 คน ได้ค่าเท่ากับ 0.943

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) เพื่อจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนา

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน คัดเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาครู การบริหารการศึกษา และการบูรณาการเทคโนโลยีในสถานศึกษา

เครื่องมือและการเก็บข้อมูล

ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเผชิญหน้า บันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึกภาคสนามและการบันทึกเสียงโดยได้รับความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดกลุ่มประเด็น สังเคราะห์เป็นธีม และนำไปจัดทำแนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูล (Member checking) และการตรวจสอบโดยเพื่อนผู้เชี่ยวชาญ (Peer review)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 69.52 และมีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 1–5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.39 โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 301–500 คน และเปิดสอนในระดับประถมศึกษาเป็นหลัก

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (2) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ (3) ด้านการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน และ (4) ด้านความสามารถในการปฏิบัติการสอน โดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ตามแนวทางของ Best (1977) และ Bloom (1971)

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยของ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในทุกด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ($\bar{x} = 3.51-5.00$) แสดงให้เห็นว่าครูในโรงเรียนเอกชนมีระดับความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ พบว่ายังมีช่องว่างที่สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาในแต่ละด้านแตกต่างกัน

เมื่อวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) พบว่า ด้านการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้านมีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI_{modified} = 0.078) รองลงมาคือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (PNI_{modified} = 0.075) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ (PNI_{modified} = 0.062) และด้านความสามารถในการปฏิบัติการสอน (PNI_{modified} = 0.060) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงของความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ยที่พึงประสงค์	PNI _{modified}	ลำดับ
การพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน	4.08	4.40	0.078	1
เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.12	4.43	0.075	2
จรรยาบรรณวิชาชีพ	4.21	4.47	0.062	3
ความสามารถในการปฏิบัติการสอน	4.19	4.44	0.060	4

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ด้านการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้านมีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.078 สะท้อนว่าครูมีความต้องการพัฒนาในด้านดังกล่าวสูงกว่าระดับความสามารถที่เป็นอยู่ในปัจจุบันประมาณร้อยละ 7.8 ซึ่งควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน รองลงมาคือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จรรยาบรรณวิชาชีพ และความสามารถในการปฏิบัติการสอนตามลำดับ

ระยะที่ 2 ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และการบูรณาการข้อมูลเชิงคุณภาพร่วมกับผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากระยะที่ 1 นำไปสู่การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน

ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นพ้องว่า ครูควรได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และการสร้างนวัตกรรมทางการสอน โดยเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตและทักษะการคิดขั้นสูง

2. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน โดยมุ่งใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือส่งเสริมกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการเรียนรู้เชิงลึก

3. ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ

เน้นบทบาทของครูในฐานะแบบอย่างทางจริยธรรมทั้งในชีวิตจริงและสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างบรรทัดฐานทางจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคดิจิทัล

4. ด้านความสามารถในการปฏิบัติการสอน

ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) อย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค Thematic Analysis พบว่า อิมหลักที่สังเคราะห์ได้ ได้แก่ การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การเป็นแบบอย่างทางจริยธรรมในยุคดิจิทัล และการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกพร้อมการให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

ตารางที่ 2 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล

(n = 5)

ด้าน	ความเหมาะสม ($\bar{x}$)	ความเป็นไปได้ ($\bar{x}$)
การพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน	4.82	4.72
เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.88	4.62
จรรยาบรรณวิชาชีพ	5.00	4.92
ความสามารถในการปฏิบัติการสอน	4.84	4.64

ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า แนวทางการพัฒนาทั้ง 4 ด้านมีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากที่สุด สะท้อนถึงศักยภาพของแนวทางดังกล่าวในการนำไปใช้พัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลการศึกษา เป็น 2 ระยะ ได้ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนเอกชนอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของครูในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามยังมีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน และการพัฒนานวัตกรรม การสอน การศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของ McLoughlin (2013) และ Niess (2015) ที่เน้นว่าครูยุคดิจิทัลต้องมีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงสอดคล้องกับแนวทางของ ฌอนอมพร เลาหจรัสแสง (2556) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของครูพันธุ์ C ว่าต้องมีความสามารถในการใช้ ICT และสร้างสรรค์การเรียนรู้เชิงนวัตกรรม

2. ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในด้านจรรยาบรรณวิชาชีพอยู่ในระดับมาก แต่มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมให้ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน การศึกษาเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สุปรานี จิราณรงค์ (2558) และ พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2542) ที่เน้นว่าครูมีอาชีพต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นต้นแบบให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ยังตรงกับแนวคิดของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2546) ที่ชี้ว่าครูมีอาชีพต้องยึดมั่นในหลักการแห่งความดีงาม ทั้งในด้านความคิดและการปฏิบัติในสังคม

3. ด้านการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน ผลการศึกษาพบว่าด้านการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้านอยู่ในระดับมาก แต่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดในเรื่องการกระตุ้นครูให้สร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน และเสริมสร้างความใฝ่รู้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ภาสกร เรืองรอง (2557) ที่เน้นให้ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถแสวงหาและพัฒนาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงแนวคิดของ McLoughlin (2013) และ Sharma (2018) ที่ชี้ว่าครูยุคดิจิทัลต้องมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

4. ด้านความสามารถในการปฏิบัติการสอน ผลการศึกษาพบว่าความสามารถในการปฏิบัติการสอนของครูอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะการให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) แก่นักเรียน และการใช้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2560) ที่เน้นให้ครูยุคดิจิทัลมีสมรรถนะในการวางแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และใช้การวัดผลประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังตรงกับแนวทางของ รักจิต สุทธิพงษ์ (2560) และ ตรีคม พรหมมาบุญ (2561) ที่เน้นให้ครูสามารถออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมสมรรถนะที่หลากหลาย

2. อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของครู ในโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ระยะที่ 2 ซึ่งได้พัฒนาแนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของครูในโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยอาศัยข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิอีก 5 ท่าน พบว่า แนวทางที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ดังอภิปรายได้ในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน แนวทางที่พัฒนาขึ้นในด้านการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเน้นการส่งเสริมให้ครูพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการพัฒนาเครือข่าย

การเรียนรู้แบบมื่ออาชีพ (PLC) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลการศึกษาในด้านนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ McLoughlin (2013) และ Sharma (2018) ซึ่งเน้นว่าครุมีอาชีพในยุคดิจิทัลต้องมีความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างสรรค์นวัตกรรม และเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ ยังตรงกับแนวคิดของ ภาสกร เรืองรอง (2557) และ ถนอมพร เลาหจรัสแสง (2556) ที่กล่าวถึงความจำเป็นที่ครูต้องมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แนวทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเน้นให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การบูรณาการเทคโนโลยี AR/VR, การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ และการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Niess (2015) ที่เน้นว่าครูยุคใหม่ต้องสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างลึกซึ้งในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน และแนวคิดของ McLoughlin (2013) ที่ระบุว่าครุมีอาชีพต้องมีทักษะการจัดการเรียนรู้แบบมืออาชีพโดยอาศัยเทคโนโลยี ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Sugiyanto (2021) ที่เน้นว่าครูต้องมีความสามารถด้านการสอนและใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมในยุคดิจิทัล และแนวทางการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวยังสัมพันธ์กับการพัฒนาตามกรอบ C-Teachers ของ ถนอมพร เลาหจรัสแสง (2556) ซึ่งเน้นด้าน Computer (ICT) Integration อย่างชัดเจน

3. ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ แนวทางด้านจรรยาบรรณวิชาชีพเน้นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการบูรณาการจริยธรรมในการอบรมครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุปราณี จิราณรงค์ (2558) และ พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2542) ที่เน้นความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในตัวครูอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2546) ที่ชี้ให้เห็นว่าครุมีอาชีพจำเป็นต้องมีความเชื่อที่ดีงามต่อมนุษย์และการเรียนรู้ และต้องเป็นแบบอย่างในสังคม และเมื่อพิจารณาแนวทางการพัฒนาจรรยาบรรณในยุคดิจิทัล ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Sharma (2018) ที่กล่าวถึงความเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนและการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม

4. ด้านความสามารถในการปฏิบัติการสอน แนวทางที่พัฒนาขึ้นในด้านความสามารถในการปฏิบัติการสอนเน้นการให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) อย่างสร้างสรรค์ การวางแผนจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และการออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2560) ที่เน้นการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีและการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม และแนวคิดของ ภาสกร เรืองรอง (2557) ที่เน้นให้ครูเป็นผู้ออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ยังตรงกับแนวคิดของ รักจิต สุทธิพงษ์ (2560) และ ตรีคม พรหมมาบุญ (2561) ที่เน้นการพัฒนาครูในด้านการออกแบบกิจกรรมที่เน้นทักษะศตวรรษที่ 21 และการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาดังกล่าวโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าแนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนว่าแนวทางดังกล่าวสามารถนำไปใช้พัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเอกชนในพื้นที่ศึกษา การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลควรเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม ที่สานทักษะทางเทคโนโลยี ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ คุณธรรม ความเป็นครู และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างครูมืออาชีพที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูอย่างรอบด้าน ผ่านระบบพี่เลี้ยงและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาความรู้ ทักษะ และนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.2 ควรบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริงของผู้เรียน โดยมุ่งใช้เทคโนโลยีอย่างมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้เชิงลึก

1.3 ควรเสริมสร้างบทบาทของครูในฐานะแบบอย่างด้านคุณธรรมและจริยธรรมในยุคดิจิทัล ทั้งในการดำเนินชีวิตและการใช้สื่อสังคมออนไลน์

1.4 ควรพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การประเมินเพื่อพัฒนา และการให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและบริบทที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครูอย่างลึกซึ้ง

2.2 ควรเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีระหว่างโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนของรัฐ

2.3 ควรศึกษาผลของการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้วยการวิจัยเชิงทดลอง

2.4 ควรศึกษามุมมองของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีของครูเพื่อพัฒนาการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล โดยบูรณาการ 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน อย่างรอบด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ จรรยาบรรณวิชาชีพ และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่ผลลัพธ์คือการเกิดครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล อันส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ด้านการพัฒนาครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- ตรีคม พรหมบุญ. (2561). การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะครูยุคใหม่สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์บัณฑิต
ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
24(1), 138–151.
- ถนอมพร เลาหงษ์แสง. (2556). ครูพันธุ์ C : การจัดการเรียนรู้เพื่อศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2559). ครูและนักเรียนในยุคการศึกษาไทย 4.0. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, 7(2), 14–29.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์, นุชนาถ สุนทรพันธ์ และ วินดา สุทธิสมบุญ. (2542). ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภาสกร เรืองรอง. (2557). ครูในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รักชิต สุทธิพงษ์. (2560). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19(2), 344–355.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2546). แนวทางการพัฒนาครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุปราณี จิราธรรงค์. (2558). ครูประจำชั้นมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Best, J. W. (1977). Research in education (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bloom, B. S. (1971). Handbook on formative and summative evaluation of student learning. New York, NY: McGraw-Hill.
- McLoughlin, C. (2013). Teacher professional learning in digital age environments. In Back to the future (pp. 189–206). Leiden, Netherlands: Brill.
- Niess, M. L. (2015). Handbook of research on teacher education in the digital age. Hershey, PA: IGI Global.
- Sharma, M. M. (2018). Teacher in a digital era. Global Journal of Computer Science and Technology, 11(3), 11–14.
- Sugiyanto, S., Ahyani, N., & Kesumawati, N. (2021). Teacher professionalism in digital era. Jurnal Penelitian Guru Indonesia, 6(2). <https://doi.org/10.29210/021093jpgi0005>